

Veiledning om hold av **HAMSTER**

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

Til deg som har eller vurderer å skaffe deg kjæledyr

Å ha kjæledyr medfører et stort ansvar. Et dyr er ikke en "bruk og kast"-vare, men et levende og følende individ. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige belastninger. Som dyreeier må du spørre deg selv: «Hva kan jeg gjøre for å tilfredsstille dyrets behov og gi det et godt liv?» Du må tenke nøye gjennom om et kjæledyr passer inn i hverdagen din.

Som dyreeier har du ansvar for:

Å skaffe deg kunnskap om dyrets behov

Kjæledyr har behov for å bli aktivisert og leve i et miljø som er tilpasset dyrearten. Hvordan dyrearten lever i naturen, gir en pekepinn om hvilke behov kjæledyret ditt har. Trenger det å være sammen med andre dyr av samme art, ha mulighet for å gjemme seg på et trygt sted eller stadig utforske nye miljøer? Dyr som kjeder seg, er ensomme, utrygge eller frustrert på annen måte, kan utvikle atferdsforstyrrelser. Det er du som er ansvarlig for at dyret ditt har det godt. Før du velger å anskaffe et kjæledyr, må du sette deg grundig inn i dyreartens behov. Du bør kjøpe eller låne en bok om dyrearten og skaffe informasjon fra dyrebutikken, oppdretteren eller interesseforeningen. Du kan også finne mye informasjon på internett.

Å verne dyret mot sykdom, skade og smerte

Du må gjøre det du kan for å hindre at dyret ditt blir sykt, skadet eller sprer sykdom til andre dyr eller mennesker. Hvis dyret likevel blir sykt eller skadet, har du ansvaret for å begrense lidelsen. Du må blant annet vurdere om dyret bør tas med til veterinær. Mange sykdommer og skader kan behandles med legemidler og inngrep. Noen ganger er det likevel bedre å avlive et lidende dyr enn å utsette det for langvarig, smertefull behandling. Dette kan veterinæren hjelpe deg å vurdere. Kjæledyr skal avlives av veterinær eller andre personer som vet hvordan dette skal gjøres.

Andre ting å tenke over:

16-årsgrense

Ikke alle dyr egner seg for barnefamilier. Barn må lære at dyr skal behandles forsiktig, og at dyr ikke er leketøy. Barn under 16 år har ikke lov til å ha ansvar for dyr alene. Dette gjelder også for dyrepass i ferier. Selv om barn får «egne» kjæledyr, er det uansett de voksne som har ansvaret for dyrets velferd.

Godt naboskap

Kjæledyr kan sjenere naboene. Du bør tenke over om dyret passer inn der du bor.

Forebygg uønsket formering

Kjæledyr bør ikke formere seg uten at dette er planlagt. Mange arter formerer seg raskt hvis du ikke passer på å skille kjønnsmodne hannedyr og hunndyr. Å drive oppdrett på dyr krever mye tid og kunnskap. Ukritisk avl kan føre til genetiske defekter, som igjen fører til lidelser for dyra. Hvis du velger at dyrene dine skal få unger, er det ditt ansvar å sørge for at de får gode hjem.

Dyrevelferdsloven sier mer om hvordan dyr skal behandles.

Du finner loven og mer informasjon på www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold

Hamsterens biologi og atferd

Hamsteren er et lite pattedyr som tilhører gnagerfamilien. Gullhamster er den vanligste hamsterarten i norske hjem. I naturlig tilstand lever de fleste hamstere i områder med stepper og ørken. Der bor de i et nettverk av underjordiske ganger med egne rom til å sove og hamstre mat i. Hamsteren lever for seg selv og søker ikke kontakt med andre hamstere utenom parringstiden. Den skaffer seg et revir som den aggressivt forsvarer mot inntrengere.

Hamsteren er et nattdyr som sover store deler av dagen. Dette gjelder også de tamme hamsterne. Synet er dårlig, men til gjengjeld har den god hørsel og luktesans. De fleste hamsterartene har store kinnposer som de hamstrer mat og redemateriale i. Dette tar de med seg tilbake til tunnelen de bor i og lagrer det i de ulike rommene.

Hamsterens lange fortenner vokser hele livet. Den må gnage for å hindre at tennene blir for lange. Hamstere finnes i ulike fargekombinasjoner av brun, hvit, svart og grå.

Hamsteren er kjønnsmoden ved 3 - 5 ukers alder. Hannen og hunnen kommuniserer ved hjelp av duftsignaler. Etter paringen skilles de for godt. Ungene fødes etter ca. 20 dager, og hunnen tar hånd om dem alene. Viltlevende hamstere får unger to til tre ganger årlig. Vanlig levealder er 2 - 4 år.

Hva du bør tenke over - før du skaffer deg hamster

Hamsteren er et lite dyr som trives best alene. Barn ønsker seg ofte dyr som kan klappes og koses med, noe hamsteren ikke er så godt egnet til. Hamsteren er nattaktiv og dette må respekteres. Mange barn synes det er skuffende at hamsteren sover på de tider av døgnet hvor de selv er våkne.

Hamsteren i ferien

Du er ansvarlig for at hamsteren din får forsvarlig stell, også når du er bortreist. Før du anskaffer deg hamster, bør du derfor snakke med venner og familie om hjelp til å passe hamsteren i feriene. Du bør informere den som skal passe dyret om rutinene for fôring, renhold og lufteperioder. Du bør også informere om hvilken veterinær som skal kontaktes ved behov. Du kan ta med deg hamsterburet i bilen når du drar på ferie, men de fleste hamstere vil foretrekke å slippe transport med løfting av bur, trekk fra vinduer og mangel på ro. Hamstere som er svake, syke eller har diende unger bør ikke utsettes for transport eller andre stressende begivenheter.

Planlegger du å reise til eller fra utlandet med kjæledyr? Husk at de fleste land stiller strenge krav om gyldige vaksiner og helsedokumenter, før dyr kan innføres til landet. Du bør sette deg godt inn i hvilke regler som gjelder for din reise i god tid før du drar. Informasjon om hvilke krav som gjelder for dyr som innføres til Norge finner du på mattilsynet.no

Krav til miljø og nødvendig utstyr

Buret

Hamsteren er et aktivt dyr og har behov for mye plass å bevege seg på. Det anbefales derfor å kjøpe et størst mulig bur som tillater variert aktivitet. Buret kan gjerne ha flere etasjer eller avdelinger med rørsystemer mellom, men pass på at utformingen er slik at dyret ikke kan skade seg. Bunnen av buret dekkes med et tykt lag makulert papir eller støvfritt smådyrstrø. Hamsteren trenger også matskål, drikkeflaske og et hus der den kan sove i fred. Tilgang på redemateriale er også viktig for hamsterens trivsel, f. eks. høy, treull eller ubleket papir. Syntetiske materialer kan skade hamsteren og bør ikke brukes. I tillegg trenger hamsteren aktivitetsobjekter, for eksempel klatrestativ og løpehjul. For å unngå fare for skader og sår på føttene, er det viktig at løpehjulet har heldekkende underlag. Ufargede pappruller egner seg godt som "tunneler". Hamsteren trenger også noe å gnage på, for eksempel kvister og greiner eller egne gnagesteiner som du får kjøpt i dyrebutikken.

Plasser buret på et sted med behagelig stuetemperatur (20-24 °C), uten trekk og med tilgang til dagslys. Hamsteren bør ha fred og ro på dagtid, men er aktiv og kan lage støy om natten. Buret bør ikke stå i direkte sollys, i trekk eller på kaldt og fuktig underlag. Buret bør heller ikke plasseres i nærheten av TV, datamaskiner eller musikkanlegg siden hamsteren er svært følsom for lyd.

Rengjøring

Hamsteren er et renslig dyr. Den legger avføringen i et bestemt hjørne av buret. Strøet i dette hjørnet bør skiftes daglig. Bunnmaterialet i hele buret bør skiftes én til to ganger i uken. Vask samtidig buret med en såpe som er ufarlig for dyret og ikke lukter for sterkt.

Hamsteren lager seg rede i et hjørne av buret. I redet legger den ofte fra seg fôr som den bringer med seg i kinnposene. Dette fôret ligner små sorte perler, ikke helt ulikt avføringen. Under den ukentlige rengjøringen bør også redematerialet byttes ut, men la likevel noe ligge igjen slik at hamsteren kjenner seg hjemme. Det er også viktig å passe på at maten hamsteren tar med seg til redet fjernes før den blir gammel og dårlig. Overflødig ferskt fôr bør fjernes hver dag.

Fôring

Hamsteren skal alltid ha tilgang til friskt drikkevann. Det er best å bruke en drikkeflaske og skifte vannet daglig. Du bør med jevne mellomrom sjekke at drikkenippelen fungerer.

I vill tilstand spiser hamsteren stort sett vegetabilsk mat, men også larver og insekter. Du bør derfor passe på at fôrblendingen inneholder protein. Du kan også gi protein som tilleggsfôr i form av f.eks. en leverbit, hundekjeks eller kokt eggehvite én gang i uken. Fôrblending til hamster få du kjøpt i dyrebutikken. Fukt, grønnsaker og høy gis som tilleggsfôr i små porsjoner, men vær oppmerksom på at stive strå kan skade kinnposene. Hamsteren setter også stor pris på friskt gress og løvetannblader. Brå endringer i hamsterens matvaner kan gi hamsteren diaré, så nye typer mat bør innføres gradvis.

Aktivitetsbehov

I naturen bruker hamsteren mange av døgnetts timer til forskjellige aktiviteter, for eksempel å lete etter mat, fostre opp unger og lage rede. I fangenskap får den alt servert. Du må derfor gi hamsteren mulighet for forskjellige aktiviteter slik at livet i buret ikke blir kjedelig. Uten aktiviteter og utfordringer i buret kan hamsteren få det som kalles atferdsforstyrrelser. Den kan for eksempel begynne å gnage mye på sprinklene i buret. Lite mosjon kan dessuten føre til dårlig muskulatur og fedme.

Selv om hamsteren har et stort og innholdsrikt bur, har den fremdeles behov for å gå på oppdagelsesferd utenfor buret med jevne mellomrom. Du bør alltid holde øye med hamsteren under disse luftturene og særlig passe på at den ikke gnager på elektriske ledninger, forsvinner inn i smutthull, blir klemt i dører eller lignende. Du kan gjerne lage en trygg innhegning på gulvet med spennende, ufarlige ting å undersøke. Siden hamsteren liker å grave huler og ganger i jorda, kan en stor kasse med smådyrstrø eller bakteriefri jord være en ideell lekeplass i kveldstimene når dyret er mest aktivt.

Om sommeren, hvis temperaturen tillater det, kan luftturen gjerne finne sted i en utendørs innhegning. Hvis hamsteren holdes utendørs, må du være til stede hele tiden. Hamsteren er utrolig rask og kan fort forsøke å krype under eller over innhengningen. Derfor bør innhegningen ha et tak, også for å beskytte hamsteren mot angrep fra rovfugl og sterk sol.

Håndtering

Hamsteren er lite sosial og har ikke behov for klapp og kos. Den kan likevel vennestil menneskelig håndtering slik at den ikke føler seg truet av dette. Hvis hamsteren føler seg truet, kan den forsvare seg ved å bite.

Det er viktig at voksne passer på at barna behandler hamsteren på en forsiktig og rolig måte. Hamsteren er et skjørt dyr, og hardhendt klemming og kos kan lett føre til beinbrudd. Dyret bør ikke løftes høyt, men heller håndteres mens du sitter på gulvet. Du kan for eksempel sette deg på gulvet når hamsteren løper fritt rundt og la den selv ta initiativet til kontakt. Hvis du gir den en godbit og klapper den forsiktig, oppnår du etter hvert dyrets tillit.

Det er viktig å respektere hamsterens døgnrytme. Den skal ikke vekkes når den sover. Håndteringen må skje på dyrets premisser og i dens aktive periode.

Behov for kroppspleie

Hamsteren er et renslig dyr. Den trenger ikke å bades. Skulle det likevel være nødvendig med rengjøring, kan du tørke den forsiktig med en fuktig, lunken klut. Man bør også gi hamsteren sand slik at den har anledning til å sandbade for å kvitte seg med naturlige oljer i pelsen. Ville hamstere bor i ørkenområder, så sandbading er naturlig for dem.

Buret bør inneholde noe som gjør at hamsteren sliter ned klørne selv, for eksempel en ruglete stein.

Tennene til hamstere vokser hele livet. Det er derfor viktig at de slites naturlig og sjekkes jevnlig. Hvis dyrene får nok å gnage på, for eksempel grener og treleker, regulerer dette oftest seg selv. Hvis tennene vokser seg for lange eller skjeve, må de slipes. Dette bør utføres av veterinær.

Helse og sykdom

En frisk hamster har klare, blanke øyne, tørr nese og glatt, skinnende pels. Det kan være vanskelig å oppdage om hamsteren er syk. Dette er fordi den har et forsiktig kroppsspråk, men også fordi den sover om dagen. Du kan legge merke til om hamsteren er aktiv eller om den også sover i sin normalt aktive periode, og se etter tegn på trivsel eller mistrivsel. Noen tegn på dårlig velferd eller sykdom hos hamsteren kan være at hamsteren

- oppholder seg i et skjulested det meste av tiden
- biter på buret
- utfører overdrevet pelsstell
- endrer spise- eller toalettvanene
- drikker uvanlig mye og ofte
- sitter sammenkrøpet
- ikke vil bevege seg
- hopper i "salto"
- har rennende eller unormalt tørre øyne
- har diaré
- har dårlig matlyst
- har tung pust
- har dårlig balanse
- nyser
- klør seg til stadighet
- har svulster
- mister pels

Hamstere kan bli smittet av forkjølede mennesker, og omvendt. Du må derfor passe på at forkjølede mennesker i husstanden ikke har nærkontakt med hamsteren.

Mattilsynet forvalter lov om dyrevelferd. Formålet med loven er å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr. Våre veiledninger om hold av kjæledyr er utviklet i samarbeid med interesse- og dyrevernorganisasjoner.

Varslingsplikt

Enhver som har grunn til å tro at dyr blir utsatt for mishandling eller alvorlig svikt vedrørende miljø, tilsyn og stell, skal snarest mulig varsle Mattilsynet eller politiet.

(Fra Lov om dyrevelferd, § 5.)

Du kan varsle Mattilsynet om dyr som lider via våre nettsider:

http://www.mattilsynet.no/om_mattilsynet/varsle_oss/

Les mer om dyr og dyrevelferd her:

http://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/

Du kan også kontakte Mattilsynet

på telefon 22 40 00 00.

